

Başvuru Numarası : 2024/2454
Toplantı Tarihi/Sayısı : 24.07.2025/245
Karar Numarası : 2025/460
Başvuran : H.F.Ö.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Adana İl Sağlık Müdürlüğü
Muhatap Vekili :
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, engelli olan başvurana sürücü olamayacağı yönünde verilen sağlık kurulu raporunun engellilik temelinde ayrımcılık oluşturduğu iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. %67 oranında "*sol hemiparezi serebral palsi*" tanıılı engelli raporu bulunduğunu, sürücü belgesi almak amacıyla sağlık kuruluşlarına müracaat ettiğini, Mersin Toroslar 79 No.lu Aile Hekimliği Birimine başvurduğunda uzman hekim muayenesine ihtiyaç olduğuna karar verilerek fizik tedavi, nöroloji ve ortopedi uzmanlarına yönlendirildiğini, Adana'daki Yüreğir Devlet Hastanesinde ilgili hekimler tarafından muayene edilmesinin ardından 28/8/2024 tarihli raporda, uzman hekimler tarafından komisyona sevk kararı alındığını,

b. 20/9/2024 tarihli Adana komisyon kararında ise 26/9/2006 tarihli ve 26301 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendine istinaden sürücü olamayacağı yönünde rapor düzenlendiğini, Komisyonun, sol tarafındaki engellilik durumuna rağmen Mersin İl Sağlık Müdürlüğünün 4/10/2018 tarihli Engelli Sağlık Kurulu Raporunu dikkate almadan, sağ elinde de fonksiyon kaybı bulunduğu gerekçesiyle sürücü olamayacağına dair rapor düzenlediğini, söz konusu rapora karşı Adana İl Sağlık Müdürlüğüne itiraz etmesinin ardından sevk edildiği hakem hastane olan Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde de hakkında sürücü olamayacağına dair rapor tanzim edildiğini,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr
İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:
Telefon No:

c. 9 yıldır Adalet Bakanlığında memur olarak görev yaptığını ve her türlü kişisel bakımını sağ eliyle yaptığını, bazı ülkelerde uzuv kaybı olan kişiler ile hareket kısıtlılığı olan kişilere uygun tertibatlı araçlarla sürücü belgesi verilebildiği halde tarafına sürücü olamayacağına dair rapor düzenlendiğini, bu bağlamda sürücü kimlik belgesi almak amacıyla müracaatta bulunduğu komisyonlar tarafından engellilik temelinde ayrımcılığa maruz kaldığını ifade etmekte; tekrar sürücü sağlık kuruluna girerek sürücü olup olamayacağına dair durumunun değerlendirilmesini talep etmektedir.

3. Muhatap Adana İl Sağlık Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 11/12/2024 tarihli yazıları ile Yüreğir İlçe Sağlık Müdürlüğü Komisyonu ve Mersin İl Sağlık Müdürlüğü Komisyonundan bahse konu hususlar ile ilgili bilgi, belge ve açıklayıcı rapor istendiğini, Yüreğir İlçe Sağlık Müdürlüğü'nün 18/12/2024 tarihli cevabî yazısı ve açıklayıcı raporunda, Komisyon kararında imzası bulunan üç hekimin görüşlerine yer verildiği,

b. Hekim görüşlerine göre, başvuranın 27/8/2024 tarihinde ... uzmanı Dr. Ö.T. tarafından "CP sekeliyle bilateral üst ekstremitte ve sol alt ekstremitte fonksiyon kaybı" teşhisi ile komisyona sevk edildiği, ... Uzmanı Op. Dr. H.K. tarafından "CP Sekeli 1. grup sürücü olur" beyanı ile komisyona sevk edildiğini, ... Uzmanı Dr. Ö.K. tarafından yapılan muayene neticesinde "SP Sekel sol spastik hemiparozik sağ ekstremitte daha hafif olmak üzere spastisite" sebebiyle komisyona sevk edildiği, "serebral palsi" tanısı ile yapılan branş değerlendirmesinde, serebral palsinin genel bir hastalık tanımı olup, her ekstremitayı farklı düzeyde ve şekilde etkileyebildiği, bu nedenle aynı tanı ile rapor alınmış olsa bile her hastanın kendi özelinde değerlendirildiği, başvuranın sol üst ve alt ekstremitesinde kas gücü kaybı olduğu ve bu iki ekstremitedeki kaybın sürücü olmayı engellediği, bununla birlikte, sağ üst ekstremitesinde yaygın spastisite bulunduğu ve bunun sağ kolda istemsiz kasılmalara neden olduğu, Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca sürücü olamayacağı,

c. Başvuranın itiraz ettiği Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesindeki kurulda da aynı şekilde değerlendirme yapıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatapın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte:

a. Uzman hekimlerin görüşüne saygı duymakla birlikte, sağ üst ekstremitesinde kasılma olduğu iddiasını kabul etmediğini, 2018 yılında aldığı Engelli Sağlık Kurulu Raporunda böyle bir ibare geçmediğini, ayrıca Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in 8'inci maddesinin ikinci fıkrasının (b) bendinde "Üst ekstremitenin dışında ekstremitte noksanlığının (doğuştan veya sonradan) olması halinde ortopedi ve travmatoloji ve/veya fizik tedavi ve rehabilitasyon uzmanının raporu uyarınca birinci grup sürücü belgesi sınıfları verilir. Üst ekstremitenin tek taraflı noksanlığında da ortopedi ve travmatoloji ve/veya fizik tedavi rehabilitasyon uzmanının kanaatiyle, birinci grup sürücü belgesi sınıfları verilebilir. Ancak bu bentte belirtilen sürücü belgesi sınıfları ile iki tekerlekli motorlu araçlar kullanılamaz." hükmü yer alırken kendisinin 2018 yılında aldığı Engelli Sağlık Kurulu Raporunda "tek taraflı fonksiyon kaybı (sol parezi)" yazmasına rağmen bu kararın verilmesiyle hak kaybına uğradığını,

b. Kurumumuzun 10/12/2024 tarihli ve ... sayılı yazısı gereğince kapsamlı muayenesi talep edildiği

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

için ... uzmanı Dr. C.Ç.'nin da yer aldığı komisyon tarafından muayeneye çağrıldığında kendisini muayene eden hekimin C.Ç. olmadığını fark ettiğini, bu durumu sorduğunda "*Ben o gün komisyondaydım, kontrolleri komisyon başkanımız yapıyor, biz de onaylıyoruz sizin durumunuza göre.*" cevabıyla karşılaştığını, oysa Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Sürücü Komisyon Başkanının göz hastalıkları hekimi olduğunu, kendi durumunun ortopedi sorunlarından kaynaklandığını, ancak sürücü olup olamayacağına ilişkin değerlendirmenin göz hastalıkları uzmanı tarafından yapıldığını,

c. Dr. C.Ç.'nin muayenesinde "*Quadriplejik serebral palsi*" teşhisi koyarken Adana'daki hekimlerin "*her iki üst ekstremite ve sol alt ekstremite etkilemesi*" teşhisiyle sağ ayağının normal olduğunu belirttiğini, oysa *quadriplejik serebral palsinin* tüm vücut fonksiyon kaybını ifade ettiğini, hekimlerin kendi aralarında çeliştiğini, bu nedenlerle gerekirse durumunun hakem hastaneye sevk edilerek tekrar değerlendirilmesini, lehine karar verilerek sürücü olamayacağı yönünde tanzim edilen sağlık raporunun iptaline karar verilmesini talep etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Anayasa'nın "*Kanun önünde eşitlik*" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. (...) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. (...) Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

6. Anayasa'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.

(...)"

7. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesinin (f) bendine göre, "*Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duysal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplarından dolayı topluma diğer bireyler ile birlikte eşit şartlarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre şartlarından etkilenen bireyi*" ifade eder.

8. Mezkûr Kanun'un "*Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı*" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No:

(4) *Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.*"

9. Mezkûr Kanun'un "*Ayrımcılık türleri*" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan ayrımcılık türleri şöyledir: "a) *Ayrı tutma* b) *Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama* c) *Çoklu ayrımcılık* ç) *Doğrudan ayrımcılık* d) *Dolaylı ayrımcılık* e) *İşyerinde yıldırma* f) *Makul düzenleme yapmama* g) *Taciz* ğ) *Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.*"

10. Mezkûr Kanun'un "*Ayrımcılık yasağının kapsamı*" başlıklı 5'inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şu şekildedir:

"(1) *Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.*

(2) *Birinci fıkroda belirtilen hizmetlerin planlanması, sunulması ve denetlenmesinden sorumlu olan kişi ve kurumlar, farklı engelli grupların ihtiyaçlarını dikkate almakla ve makul düzenlemelerin yapılmasını sağlamakla yükümlüdür.*"

11. Mezkûr Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde, Kurumun, "*ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" görevini haiz olduğu belirtilmiştir.

12. 6701 sayılı Kanun'un "*İspat yükü*" başlıklı 21'inci maddesi şöyledir:

"*Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci fıkrasına göre, "*Ayrımcılık yasağı ihlalden zarar gördüğünü iddia eden her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.*" Başvuranın dilekçesinden, 6701 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden engellilik temelinde ayrımcılığa uğradığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır.

14. Mezkûr Kanun'un 17'nci maddesinin ikinci fıkrasında, "*İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder. Bu taleplerin reddedilmesi veya otuz gün içerisinde cevap verilmemesi hâlinde Kuruma başvuru yapılabilir. Ancak Kurum, telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde, bu şartı aramadan başvuruları kabul edebilir.*" hükmü bulunmaktadır. Başvuru dosyasına göre, başvuranın 28/8/2024 tarihli Adana

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No:

Yüreğir Devlet Hastanesi raporunda komisyona sevk edildiği, 20/9/2024 tarihli komisyon kararında sürücü olamayacağı sonucuna varıldığı anlaşılmıştır. Bu karara karşı Adana İl Sağlık Müdürlüğüne itiraz eden başvuran, Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesinde hakem hastane değerlendirmesine tabi tutulmuş ve hakkında 11/12/2024 tarihinde sürücü olamayacağına dair rapor düzenlenmiştir. Dolayısıyla 6701 sayılı Kanun'da yer alan ilgili tarafa başvuru şartını yerine getirdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda ilgili tarafa başvuru şartı sağlanan işbu başvurunun Kurumumuzca esastan incelenebileceği değerlendirilmektedir.

15. Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı, insan haklarına ilişkin uluslararası sözleşmelerin ayrılmaz bir parçası olduğu gibi uluslararası hukukun en üstünde yer alan temel hukuk normu olarak da kabul edilmektedir [Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), B. No: 2019/3404, K. No: 2020/26, 11/2/2020, para. 38]. Ayrımcılık yasağı, Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 2'nci maddesinde “Herkes yasalar önünde eşittir ve hiçbir ayırım gözetilmeksizin yasalarca eşit derecede korunur. Bu bakımdan yasalar her türlü ayırımı yasaklayacak ve ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka fikir ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğum veya diğer statüler gibi her bağlamda ayrımcılığa eşit ve etkili korumayı temin edecektir.” şeklinde yer almaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesinde ise, “Bu Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasal veya diğer kanaatler, ulusal veya sosyal köken, ulusal bir azınlığa mensupluk, servet, doğum veya herhangi başka bir durum bakımından hiçbir ayrımcılık yapılmadan güvence altına alınır.” düzenlemesi bulunmaktadır.

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) içtihadında ayrımcılık, objektif ve makul bir gerekçeye dayanmaksızın, benzer durumdaki kişilere farklı muamelede bulunulması şeklinde tanımlanmaktadır (AİHM, Willis/Birleşik Krallık, B. No: 36042/97, 11/6/2002, para. 48). AİHM’e göre farklı muamele, nesnel ve makul bir gerekçeye dayanmadığı takdirde ayrımcı olarak kabul edilir. Başka bir ifadeyle, farklı muamele meşru bir amaç taşıyor veya kullanılan araçlarla bu amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi kurulamıyorsa ayrımcılık teşkil eder. (AİHM, Fabris/Fransa, B. No: 16574/10, 7/2/2013, para. 56). AİHM, taraf devletlerin benzer durum teşkil eden farklılıkların farklı bir muamele gerektirip gerektirmediğinin ve ne ölçüde gerektirdiğinin değerlendirmesinde takdir yetkisine sahip olduklarını kabul etmektedir. Bu takdir yetkisinin kapsamı ise olayın koşullarına, konusuna ve arka planına göre değişiklik göstermektedir (AİHM, Stummer/Avusturya, B. No: 37452/02, 7/7/2011, para. 88). Özellikle ekonomik ve toplumsal stratejiye ilişkin genel tedbirlerin uygulanması söz konusu olduğunda devletin geniş bir takdir yetkisinin olduğu kabul edilmektedir (AİHM, Hämäläinen/Finlandiya, B. No: 37359/09, 16/7/2014, para. 109).

17. Anayasa Mahkemesine (AYM) göre, Anayasa’nın 10’uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi Anayasa’da güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılırken nesnel ve haklı bir neden olmaksızın aynı veya benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelede bulunulmasını yasaklamaktadır. Nesnel ve makul bir şekilde haklılaştırılmayan, diğer bir ifadeyle meşru bir amaca dayanmayan ya da seçilen araç ile hedeflenen amaç arasında makul bir orantılılık ilişkisi bulunmayan farklı muameleler Anayasa’nın 10’uncu maddesinin amaçları bağlamında ayrımcı karakterli olarak kabul edilir. Kuşkusuz benzer durumlara farklı muamelenin haklı bir temelini bulunup bulunmadığının veya farklılığın ne dereceye kadar haklı görülebileceği değerlendirilmesinde kamu otoritelerinin belli ölçüde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bununla birlikte bu takdir yetkisinin kapsamı somut olayın

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA
Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899
e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

Ayrıntılı Bilgi için:
Telefon No:

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

özelliklerine ve hususiyetle farklı bir şekilde yararlandırılan hakkın niteliğine göre değişebilecektir (AYM, Nuriye Arpa, B. No: 2018/18505, 16/6/2021, para. 58-59).

18. Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme'nin (EHİS) "*Tanımlar*" başlıklı 2'nci maddesine göre engelliliğe dayalı ayrımcılık; "*siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlamayı kapsamaktadır. Engelliliğe dayalı ayrımcılık makul düzenlemelerin gerçekleştirilmemesi dâhil her türlü ayrımcılığı kapsar.*" şeklinde tanımlanmıştır.

19. Sözleşme'nin "*Bağımsız Yaşayabilme ve Topluma Dahil Olma*" başlıklı 19'uncu maddesinin ilk fıkrasında, "*Taraf Devletlerin tüm engellilerin diğer bireylerle eşit koşullar altında toplum içinde yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ettikleri ve engellilerin bu haktan eksiksiz yararlanabilmeleri ve topluma tam katılımlarını kolaylaştırmak için gerekli tedbirleri etkin bir şekilde alacağı*" hüküm altına alınmıştır. Keza aynı Sözleşme'nin "*Kişisel Hareketlilik*" başlıklı 20'nci maddesinde ise "*Taraf Devletlerin engellilerin olanaklar çerçevesinde azami ölçüde bağımsız hareket edebilmesini sağlamak için etkin bir şekilde gerekli tüm tedbirleri alacağı*" düzenlenmiştir. EHİS'e taraf her bir devlet, engelli bireylerin tüm insan hakları ve temel özgürlüklerden yararlanabilmelerini sağlamak noktasında engelliler için fiili eşitliği sağlamak üzere somut tedbirler almakla mükelleftir (TİHEK, B. No: 2021/375, K. No: 2022/36, 31/3/2022, para. 24).

20. 7/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3'üncü maddesinde doğrudan ayrımcılık, "*Engelliliğe dayalı ayrımcılık temeline dayanan ve engellinin hak ve özgürlüklerden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen, kısıtlayan veya zorlaştıran her türlü farklı muamele*"; engelliliğe dayalı ayrımcılık ise "*Siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hak ve temel özgürlüklerinin tam ve diğerleri ile eşit koşullar altında kullanılması veya bunlardan yararlanılması önünde engelliliğe dayalı olarak gerçekleştirilen her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama*" şeklinde tanımlanmıştır. 5378 sayılı Kanun'un "*Topluma dâhil olma*" başlıklı 4/B maddesi ise şöyledir: "*Engellilerin toplumdan tecrit edilmeleri ve ayrı tutulmaları önlenir. Engellilerin diğer bireylerle eşit koşullarda bağımsız olarak toplum içinde yaşamaları esas olup, özel bir yaşama düzenine zorlanamazlar. Engellilerin topluma dâhil olmaları ve toplum içinde yaşamaları amacıyla bireysel destek hizmetleri de dâhil olmak üzere ihtiyaç duydukları toplum temelli destek hizmetlerine erişimleri sağlanır.*"

21. Somut olayda başvuran, %67 oranında "*sol hemiparezi serebral palsi*" hastası olduğunu, Adana Yüreğir Devlet Hastanesi ve Mersin Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi tarafından düzenlenen sürücü olamayacağı yönündeki raporların yanlış teşhis veya değerlendirme içerdiği iddiasıyla aslında sağ üst ekstremitesinde "*spastisite*" bulunmadığını, 2018 tarihli engelli raporunda yalnızca sol taraflı fonksiyon kaybı belirtildiğini, kişisel bakımını sağ eliyle yapabildiğini ve uygun tertibat kodlarıyla sürücü belgesi alabileceğini ileri sürmektedir. Ayrıca, Mersin'deki muayenenin bir göz hastalıkları uzmanı tarafından yapıldığını ve bunun usulüne uygun olmadığını, Adana ile Mersin'deki teşhislerin çelişkili olduğunu, "*quadriplejik serebral palsi*" teşhisinin tüm uzuvları kapsadığını, ancak Adana'daki teşhise göre sağ ayağının normal olduğunu, sürücü belgesi almak üzere

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No:

muayene edildiği komisyonlar tarafından verilen sürücü olamaz kararları sonucunda engellilik temelinde farklı muameleye maruz kaldığını iddia etmektedir.

22. Başvuranın iddialarına karşılık muhatap tarafından başvuranın sürücü olamayacağına dair Komisyon kararlarının 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik kapsamında alındığı, "serebral palsy" tanısının her hastada farklı klinik tabloya yol açabileceği, bu nedenle farklı kişiler arasında benzer tıbbi tanımlar konmuş olsa da her bir sürücü adayını özelinde bireysel değerlendirmenin zorunlu olduğu, incelemeye konu olan başvuranın sol üst ve alt ekstremitelerde kas gücü kaybı bulunduğundan, bu uzuvların araç kullanımında işlevsel olarak katkı sunamayacağının değerlendirildiği, sağ üst ekstremitelerde de yaygın "spastisite" bulunduğu ve bunun istemsiz kasılmalarla sürüş güvenliğini riske attığının tespit edildiği, mevzuat çerçevesinde Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin 2'nci fıkrası (a) bendi uyarınca sürücü olamayacağı kararlaştırıldığı açıklanmıştır.

23. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Sürücü adaylarında aranacak şartlar" başlıklı 41'inci maddesi şöyledir:

"Sürücü belgesi alacakların; (...)

c) İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikte belirlenen sağlık şartlarını taşımaları,

(...)

Sürücüler ile sürücü adaylarının hangi şartlarda ve hangi sınıf sürücü belgesi alabilecekleri ile bunların araç kullanma şartları, kullanılabilecek araçların niteliklerine ve sağlık şartlarına dair usul ve esaslar İçişleri ve Sağlık bakanlıklarınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. (...)"

24. Keza, 2918 sayılı Kanun'un 45'inci maddesinde sürücü belgesi sahibi kişide sağlığı bakımından sürücülüğe engel aşikar bir değişikliğin görülmesi ve tespiti hâlinde, trafik görevlilerince sürücü belgesi geri alınarak kişinin sağlık kuruluşlarında muayenesinin isteneceği belirtilmektedir. Nitekim, Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin 90'ıncı maddesinde de sürücü belgeleri geçici olarak geri alınan kişilere Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik hükümleri doğrultusunda yapılan muayeneleri sonucunda düzenlenen sağlık raporuna göre işlem yapılacağı ve gerekli sağlık şartları sağlanmadıkça bu kişilere sürücü belgelerinin iade edilmeyeceği hüküm altına alınmıştır.

25. Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in "Sürücü adaylarının ve sürücülerin sahip olmaları gereken sağlık şartlarına ve muayenelerine ilişkin genel esaslar" başlıklı 4'üncü maddesi ise şöyledir:

"(1) Sürücü ve sürücü adaylarının muayeneleri; Sağlık Bakanlığına ve üniversitelere bağlı sağlık tesisleri, aile sağlığı merkezleri ve Sağlık Bakanlığınca ruhsatlandırılan hariç özel sağlık kuruluşlarında görevli tabip veya uzman tabip tarafından bu Yönetmelik hükümlerine göre yapılır ve sağlık raporu düzenlenir. (...) (2) Tabip tarafından, sürücü veya sürücü adayının yapılan genel muayenesinde; (...) d) Eklem hareketlerinde kısıtlama, (...) (3) Tabip tarafından, sürücü/sürücü adayının genel sağlık durumuna ilişkin yazılı beyanı alınarak ikinci fıkrada tanımlanan durumlarının olup olmadığı yönünde ilk muayenesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No:

yapılır. Bu Yönetmeliğe göre sürücülüğe engel hali olmayanlara muayeneyi yapan tabip tarafından uygun rapor verilir. Yapılan muayene sonucunda, sürücülüğe engel hali tespit edilen veya ikinci fıkrada tanımlanan durumlardan bir veya birkaçının olması veya hakkında karar verilemeyen sürücü/sürücü adayının muayene bulguları ve sevke neden olan uzmanlık muayenesi hariç sürücü belgesi alabileceği sağlık raporunda belirtilir ve ilgili uzman tabip/tabiplere gönderilir. İlgili uzman tabip/tabipler tarafından sürücü/sürücü adayının muayenesi yapılarak sağlık raporu verilir. Bu durumda, ilk muayene sonucunu gösteren sağlık raporu ve uzman tabip/tabipler tarafından düzenlenecek sağlık raporu birlikte geçerlidir. Ancak kişinin özel tertibatlı araç kullanması gerektiği durumlarda ilgili uzman tabip/tabipler tarafından sekizinci fıkraya göre işlem yapılır. (...) (5) Kişinin, adına düzenlenen rapora itiraz hakkı vardır. Raporlara itiraz usulleri Sağlık Bakanlığınca belirlenir. (...)"

26. Mezkûr Yönetmelik'in "Ruh ve sinir hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar" başlıklı 9'uncu maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(2) Sinir Hastalıklarından;

a) Santral sinir sistemi ile ilgili doğuştan veya sonradan geçirilmiş veya cerrahi girişime bağlı hastalıklarla ortaya çıkan uzuvların parezi ve paralizileri (duyusal, motor, koordinasyon ve denge açısından), araç kullanmasını ve trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olanlara sürücü belgesi verilmez."

27. Başvuran tarafından dosyaya sunulan, Mersin İl Sağlık Müdürlüğü Mersin Şehir ve Araştırma Hastanesinden alınmış 4/10/2018 tarihli ve ... numaralı Erişkinler İçin Sağlık Kurulu Raporunda, başvuranın "G.80.0 Spastik Serebral Palsi" tanısı bulunduğu, raporun süresiz olarak düzenlendiği ve engel oranının %67 olarak tespit edildiği görülmüştür. Başvuran için düzenlenen engellilik sağlık raporundan ve başvuranın sürücü belgesi alabilmek için geçirmiş olduğu sağlık muayenelerine ilişkin raporlardan; "serebral palsi" tanısına bağlı hastalıklarla ortaya çıkan uzuvların duyusal, motor, koordinasyon ve denge açısından araç kullanmasını ve trafik güvenliğini engelleyecek şekilde olmasından hareketle başvuranın engellilik durumu sebebiyle sürücü olamayacağı yönünde değerlendirme yapıldığı anlaşılmaktadır. 20/9/2024 tarihli ve ... No.lu Adana Komisyon Kararı ve itiraz üzerine 11/11/2024 tarihli ve ... No.lu Mersin Komisyon Kararı başvuranın mezkûr Yönetmelik'in 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi uyarınca sürücü olamayacağı yönündedir.

28. İdarenin bir eylem ya da işleminin eşitlik ilkesine aykırı olmadığını söyleyebilmek için, söz konusu eylem ya da işlemin anlaşılabilir bir farklılığa dayanması, sınıflandırmanın meşru bir amaç taşıması, akla uygun ve adil olması, nedensiz, haksız, keyfi olmaması gerekmektedir. Nitekim AİHM kararlarında da benimsenen yöntem göz önüne alındığında, başvurana yönelik hukuken tanınmış hak ve özgürlüklerinden karşılaştırılabilir durumdakilere kıyasla eşit şekilde yararlanmasını engelleyen veya zorlaştıran farklı bir muamelenin olup olmadığı, farklı muamelenin temelinde yatan objektif ve meşru bir gerekçenin bulunup bulunmadığı, farklı muamele ile korunan hukuki bir menfaatin olup olmadığı hususlarının ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğinin belirlenmesi için açıklığa kavuşturulmalıdır. Ayrımcılık hukuku kapsamında belirli bir kural, ölçüt veya uygulamanın etkisinin benzer durumdaki diğer bireyler üzerindeki etkiye kıyasla önemli derecede daha olumsuz olup olmadığını belirlemek için emsal kişi/kişilerin (büyük ölçüde benzer durumdaki kişi/kişiler) belirlenmesi ve buradan yola

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

çıkarak değerlendirme yapılması gerekmektedir. Ancak teşhisi konmuş bir hastalığın kişiler üzerindeki yansımalarının farklı boyutlarda olabileceği kabulü ile birlikte trafik kazalarının en önemli nedenlerinden biri olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden araç kullanabilmelerine engel bir durumlarının bulunup bulunmadığının değerlendirmesinin her bir başvuru özelinde müstakil incelenmesi gerekmektedir (TİHEK, B. No: 2022/11, K. No: 2022/497, 14/9/2022, para. 23).

29. Trafik kazalarının en önemli nedenlerinden olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden araç kullanabilmelerine engel bir durumlarının bulunup bulunmadığının doğru olarak tespit edilmesi ve sürücü adaylarının iyi bir kontrolden geçmesine yönelik olarak mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir (Danıştay, 15. Daire, E. 2014/5780 K. 2015/6011 T. 14/10/2015). Sürücü Adayları ve Sürücülerde Aranacak Sağlık Şartları ile Muayenelerine Dair Yönetmelik'in "Ruh ve sinir hastalıkları muayenesine ilişkin esaslar" başlıklı 9'uncu maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde, sürücü belgesi verilmesinde sağlık açısından bir engel durumu oluşturabilecek nörolojik bozukluklara ilişkin düzenlemeyi içermektedir. Buna göre sürücü adayının santral sinir sistemiyle ilgili (örneğin beyin ve omurilik kaynaklı) doğuştan gelen ya da sonradan gelişen hastalıklar sonucunda el, kol veya bacaklarda meydana gelen kas güçlüğü, kısmi ve/ya tam felç, kasları hareket ettirme becerisinin zayıflaması, denge ve koordinasyon sorunları gibi durumlar mevcutsa; yapılan tıbbi değerlendirme neticesinde bu durumların kişinin araç kullanma becerisini etkileme ihtimalinin mevcut olduğu yönünde kanaate varılırsa, trafik güvenliğini riske atmamak amacıyla sürücü olamayacağı yönünde karar verileceği hususu düzenlenmiştir. Başvuru konusu olayda, muhatabın rapor düzenlediği sürücü adayının bu madde kapsamında rahatsızlığının bulunduğu açıktır ve muhatap tarafından sürücü adayına uzman hekim muayenesinin sağlandığı görülmüştür. Sağlık raporu almak isteyen sürücü adayı başvuran hakkında düzenlenen sağlık raporunda da "serebral palsy" teşhisinin bulunduğu, ilgili uzmanlık dallarından oluşturulan heyetin tıbbi açıdan kişinin sürücü olması hususunda farklı kanaatleri taşımadığı, ortak hekim kanaati neticesinde başvuranın sürücü olamayacağı yönünde görüş bildirildiği görülmüştür.

30. Danıştay 8. Dairesinin 9/11/2022 tarihli ve 2020/7527 E., 2022/6388 K. sayılı kararında; "(...) Bu bağlamda dava konusu Yönetmelikte, sürücü adaylarının sağlık şartları yönünden sahip olması gereken nitelikler konusunda düzenlemeler yapılmıştır. (...) Trafik kazalarının en önemli nedenlerinden olan sürücü hatalarının en az seviyeye indirilebilmesi için sağlık şartları yönünden sürücü adaylarının ve sürücülerin iyi bir kontrolden geçmesine yönelik olarak mevzuatta gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Nitekim, 10/05/2012 tarihli ve 28288 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6299 sayılı Kanun'la katılmamız uygun bulunan ve 22/01/2014 tarihinde yürürlüğe giren Karayolu Trafiği Konvansiyonu'nun 41. maddesinde de sürücü belgesinin alınması için gereken tıbbi şartların iç mevzuatta belirlenmesi gerektiği özellikle vurgulanmıştır. Bu nedenlerle gerçekte sağlık şartları yönünden sürücü olamayacak bir kimseye sürücü olabilir şeklinde rapor verilmesinin önüne geçmek amacıyla yürürlüğe konulan ve tabip tarafından yapılacak muayenede esas alınacak kriterlerin belirlenmesine ilişkin Yönetmeliğin 8. maddesinin 1. fıkrasının (b) ve (c) bentlerinde üst hukuk normlarına, kamu yararına ve hizmet gereklerine aykırılık görülmemiştir. (...) " şeklinde hüküm verilmiştir. Dolayısıyla mevzuatta yer alan düzenlemeler ve kişilerin bir kere sürücü belgesi almış olmasının onlara kazanılmış hak sağlamayacağı yönündeki yargı kararları nazara alındığında

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No:

da ayrımcılık yasağının ihlal edildiği yönünde kanaat oluşmamıştır.

31. Sürücü olmaya engel olabilecek hususlar göz önünde bulundurularak sürücü olacak kişilerde birtakım sağlık şartlarının aranmasının ve bu doğrultuda düzenlemeler yapılmasının trafik güvenliğinin ve dolayısıyla can güvenliğinin sağlanması için gerekli olduğu değerlendirilmektedir (TİHEK, B. No: 2023/1510, K. No: 2024/455, 16/8/2024, para. 29).

32. Sonuç olarak yukarıda ifade edilen tüm hususlar birlikte değerlendirildiğinde, trafik ve can güvenliğinin sağlanması için hukuki düzenlemeler getirilmesinin ve bu kapsamda bazı sağlık şartlarının belirlenmesinin mümkün olduğu, başvuran hakkında bu kapsamda tesis edilen işlemin kamu sağlığı ve güvenliğinin sağlanması şeklinde objektif ve makul gerekçeye sahip olduğu ve amaç ile araç arasında orantılı bulunduğu ve ayrımcılık yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

24/7/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Fahrettin ALTUN
Kurul Başkanı

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
II. Başkan

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Fatma ÇINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Melahat DEMİR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dr. Ömer ÇELEN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Tayyip UÇAR
Kurul Üyesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi için:

Telefon No: